

2022-03-28

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2022/225

Remiss - Program för räddningstjänst och sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning

Informationsärende

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen om remissen och beredningen av denna som anges i tjänsteskrivelsen daterad den 28 mars 2022.

Sammanfattning

Länsstyrelsens program för räddningstjänst och sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning är ute på remiss. Programmet gäller vid olyckor på en kärnteknisk anläggning i Sverige eller i ett annat land. Nacka kommun ingår inte i de redovisade beredskaps- och planeringszonerna i programmet men kan påverkas av programmet i händelse av utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning.

Förslagen i remissen utreds av miljöenheten. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden kommer att bereda remissen den 20 april 2022 och därefter kommer juridik- och kanslistaben samordna ett förslag på yttrande över remissen. Juridik- och kanslistaben kommer även inhämta synpunkter från stadsledningsstaben (säkerhetsfunktionen). Förslaget på yttrande kommer behandlas på kommunstyrelsens sammanträde den 2 maj 2022.

Ärendet

Ärendets beredning

Förslagen i remissen utreds av miljöenheten. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden kommer att bereda remissen den 20 april 2022 och därefter kommer juridik- och kanslistaben samordna ett förslag på yttrande över remissen. Juridik- och kanslistaben kommer även inhämta synpunkter från stadsledningsstaben (säkerhetsfunktionen). Förslaget på yttrande kommer behandlas på kommunstyrelsens sammanträde den 2 maj 2022.

Innehållet i remissen

Nacka kommun har fått program för räddningstjänst och sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning, Stockholms län, på remiss från Länsstyrelsen Stockholm. Remissen i sin helhet framgår av bilaga 1.

En kärnteknisk olycka kan skapa stor oro bland allmänheten. Utsläpp av radioaktiva ämnen kan få mycket allvarliga konsekvenser för samhälle och miljö. Därför måste Länsstyrelsen och samverkande aktörer i Stockholms län snabbt komma igång med olika insatser samt informera om olyckan. Programmet är en del i att stärka länets beredskap och förmåga.

Länsstyrelsen ansvarar för räddningstjänst och sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning¹. Programmet utgår från en analys av riskerna vid en olyckshändelse med hänsyn till de lokala förutsättningarna i Stockholms län. Det beskriver Länsstyrelsens planering i händelse av en kärnteknisk olycka och hur myndigheten svarar upp mot tillämpliga krav².

Innehållet i remissen i korthet

Programmet gäller bara vid olyckor på en kärnteknisk anläggning i Sverige eller i ett annat land. Den tar inte upp några andra radiologiska nödsituationer eller olyckor.

En kärnteknisk anläggning definieras som ett av följande alternativ³:

1. Anläggning för utvinning av kärnenergi (kärnkraftsreaktor).
2. Annan anläggning i vilken en självunderhållande kärnreaktion kan ske, såsom forskningsreaktor.
3. Anläggning för utvinning, framställning, hantering, bearbetning, förvaring som avses bli bestående (slutförvaring) eller annan förvaring (lagring) av kärnämne.
4. Anläggning för hantering, bearbetning, lagring eller slutförvaring av kärnavfall.

Länsstyrelsens viktigaste uppgift vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning, eller vid risk för utsläpp från en sådan, är att vidta åtgärder för att, så långt som det är rimligt och möjligt, minimera negativa konsekvenser för allmänheten.

Vid en händelse på en kärnteknisk anläggning utomlands är SMHI kontaktpunkt. SMHI förmedlar informationen till SOS alarm som i sin tur informerar Strålskyddsmyndigheten som i sin tur informerar länsstyrelsen.

Förslagen i remissen

Beredskaps- och planeringszoner

Den 1 januari 2022 infördes beredskapszoner samt en planeringszon runt de svenska kärnkraftverken. Beredskapszonerna har en ungefärlig utsträckning av 5 respektive 25 kilometer från kärnkraftverken. Planeringszonen sträcker sig från yttre beredskapszonen till ett avstånd på cirka 100 kilometer från kärnkraftverken.

¹ 4 kap. 6 och 8 §§ lag (2003:778) om skydd mot olyckor; 4 kap. 15 § förordning (2003:789) om skydd mot olyckor.

² Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och i Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO).

³ 2 § lag (1984:3) om kärnteknisk anläggning.

Zonerna baseras på de mål som Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) satt upp inom arbetet med en översyn av beredskapszoner:

1. Undvika att människor utsätts för stråldoser som medför allvarliga deterministiska (fysiska) hälsoeffekter.
2. Minska sannolikheten för stokastiska (slumpartade) effekter genom att begränsa stråldosen till människor.

Programmets huvudfokus är på en olycka vid Forsmarks kärnkraftverk. Från och med 2022 ingår sex kommuner (Norrälje, Sigtuna, Upplands-Bro, Upplands Väsby, Vallentuna och Österåker) i planeringszonen kring Forsmark.

För att Länsstyrelsen effektivt ska kunna planera för och leda räddningstjänst vid en kärnteknisk olycka är det viktigt med kunskap och förståelse för hur människor kan reagera vid en sådan olycka. Länsstyrelsen ska också säkerställa att samtliga invånare i länet erhåller ett likvärdigt skydd.

Länsstyrelsen utser en räddningsledare - från kommunal räddningstjänst - för att leda räddningstjänst vid utsläpp från en kärnteknisk anläggning. Länsstyrelsen ska också säkerställa att den befolkning som berörs eller sannolikt kommer att beröras omedelbart underrättas om fakta om olyckan, de regler som gäller för befolkningen och de hälsoskyddsåtgärder som ska vidtas.

Kommuner och statliga myndigheter är skyldiga att med personal och egendom delta i en räddningsinsats efter utsläpp av radioaktiva ämnen på anmodan av räddningsledaren, under förutsättning att kommunen eller myndigheten har lämpliga resurser och att ett deltagande inte allvarligt hindrar dess vanliga verksamhet. Vidare ska de efter begäran från den myndighet som ansvarar för räddningstjänst eller sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen lämna upplysningar, om personal och utrustning som kan användas i räddningstjänst eller vid sanering.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för barn

Programmet är viktigt för barn och unga, och gravida eftersom de är de känsliga för radiologisk strålning.

Bilagor

1. Remiss - Program för räddningstjänst och sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning, Stockholms län

Engin Ceylan
Kanslichef
Juridik- och kanslistaben

Anneli Sagnérius
Kommunjurist
Juridik- och kanslistaben